

KECSKEMÉTI LAPOK

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

egész évre 5 ft. — kr.   Negyedévre 1 ft 50 kr.
Félévre . . . 2 . 50   Egy szám ára . . . 12 kr.

Előfizetni az év folytatá minden hónap elején lehet.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

SZERKESZTŐ LAKIK: III. TIZED, KÖNYÖK-UTCZA, 121 SZ.

KIADÓ-HIVATAL: BUDAI-UTCZA, 186. SZ.

HIRDETÉSI DÍJ:

4 hasabos petit sor 5 kr., többszöri vagy teljesí-
delmes hirdetésekül árlétegenes adatok.

Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr.

Videant consules!...

E lapok f. é. 6-ik számának vezérezik: „Új orgona, új kántor” megdöbbentőleg, de egyszerű megnyugtatólag is hatott reám s hiszem, e lapok minden olvasójára, ki orra hegyénél tovább szeret nézni, — a ki nemesen érzi, gondolkozik és ítél!

Megdöbbentőleg, — mert e tárgyalagos komoly cikk által egész meztelenségében felmutatott róm kath. kántortól csakugyan oly botrányosnak bizonyult, a milyennek azt a futkosó fáma jelezte; de annyiban megnyugtatólag is, a mennyiben a felszólalást épen azon önértetes nemes férfiú tette, ki nemcsak a róm. kath. nagy egyház buzgó és böles előjáróinak, hanem e város legtisztelendőbb polgárainak is egyike!

Köszönjük D. S. úrnak; de vártuk is e felszólalást akár tőle, akár bármely másik, — vagy épen több — jogérzettel bíró tagjától a nagy egyház tisztelt előjáróságának!

Jól tette D. S. úr, hogy egyházközsége életében felmerült ezen példátlan eseményt nyilvánosságra hozta; jól tette, — nem azért, mintha ez által jogot adott volna arra, hogy egy önmagát függetlenül kormányzó egyházközség belügyeibe illetéktelenül bárki is belevághassék, — hanem azért, mert manapság, midőn immár minden erkölcsi testület egy-egy élet erét képezi a nagy társadalom élő organismusának, nem lehet, nem szabad közönséggel nézni, ha egyik vagy másik életében a vérlútketés nem rendes.

Vallás és közérköles, egyház és társadalom — józan felfogás szerint — ma már elválaszthatatlanok, egymást nélkülözhetetlen közmunkások. A czél közös! A munkaszervezők különbözhetnek, a

társadalom nagy gépezetének egyes kezei foroghatnak ellentétesen is, de a működésnek egybevágónak kell lenni; az örök igaz, jó és szép szentháromságának, a közöndvnek munkálására kell irányulnia! Ha sülyed az egyik, pusztul a másik is. Ha az erkölcsök megvesznek, ledől Róma is és rabigába görnyed!

Városunk népességét öt hitfelekezet tagjai alkotják. Együtt vagyunk egy nagy család, melynek neve Kecskemet város! E nagy családban a mi fáj az egyik tagnak, kell hogy fájjon a másiknak, a többinek is. Ha fájdalomában feljajdul az egyik, a felett a másik nem ujjonghat örömeiben. Ez büni volna! Ha egy ház kigyulad, sietünk azt közösen oltani, nehogy tüzet fogjon a szomszéd háza is — s erről a többi is!

Bizony bizony mondhatom, hogy a róm. kath. egyházatánás szóban forgó határozatában veszedelmes tüzrel játszik.

Nincsen e hazában, de talán széles e világon sem keresztény hitfelekezet, mely papjait, tanítóit s kántorait cselekedéssel felfogadható bérés-szolgálatnak tartaná; egyházhatóságilag megállapított s törvényesen meg erősített hiványlevelek — vocátorok — alapján szokták azokat választani!

Sokkal bölesebbek s előrelátóbbak voltak az egyházak ügyeinek hajdani rendezői, semhogy be ne látták volna azon erkölcsi veszélyt, melyet az által örökítették volna meg, ha a papi, tanítói s kántori állomásokat béresszerződésekre építik vissza. Tudták ugyan őseink is, hogy akadhatnak az Úr szentélyének is béresszolgái, de az ilyenek ellen nem holmi szerződésekkal, hanem canonokkal, egyházi törvényekkel biztosították az egyházi hivatalok méltóságát. Felállították a canonicus vétség mérlegét, melyhez fegyelmi eljárást s egyházi bírás-

kodást alkalmaztak. De hogy az egyházban némelyek, néhányan, — harmincezer lélekből talán százhuszan — felkerekedjenek s ki tudja mely érdek-ből, azt mondják, hogy nekünk ez a pap, tanító vagy kántor nem tetszik, tehát peret — csapjuk el!; no ilyet józan apáink semmiképen sem engedtek s nem tértek volna meg! Erre példa nincs — csak ime most ez emelkedett század végén a kecskeméti róm. kath. nagy egyházban!

Canonicus vétség jelzése, fegyelmi vizsgálat s egyházi bíraskodás nélkül, csakúgy sine me de me, egy köztisztviselőben álló, művelt, hivatott s kiválóan képzett egyházközség állásától megfosztani, erkölcsileg tönkretenni: ez példátlan eset!

Hová vezetne az, ha egy-egy ilyen Medusaszerűn a többi egyházak és hitfelekezetek szentélyeiben is felemelhetné dermesztő tekintetét?!

Elégedetlenekek, sőt önző érdekhajászkok mindig voltak és lesznek minden hitfelekezet egyházközségeiben, de hogy az igazság és ítélet döntő mérlege is ezekben kezébe jusson; oda talán még nem jutottunk!

Igen vagy nem! Van-e a kecskeméti róm. kath. egyházközségnek törvényes felsőbb hatósága — űre és igazságszolgáltatója; van-e bírója, ki vádló és vádlott felett illetékesen ítéljen! Jól eskü himünk, hogy van — — — ha más nem; a közvélemény!

Videant consules!...

Egy szomszéd.

„Egy magyar tengerész naplója” című útleírattól.

Iparosaink figyelmébe!

London, üszelő 28. 1847.

Mit szül a verseny: ki nem hiszi vagy nem tudja, Londonban meg kell ismernie. Itt, hol alig találni valamit, miből a legkisebb mérték egy pencenél (4½ kr.) több

KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCZÁJA

A mindennapi élet aethetikája.

(Fölölvasta a kecskeméti Ipargyűlésben 1886. január 24-én Pinter Kálmán.)

I.

A találmányok, fölfüldések mindenkor nagy szerepet játszottak az emberiség történetében; új irányt adtak a gondolkodásnak, új módokat jelöltek ki a cselekvésnek, új mozgalmat indítottak meg az emberi társadalomban, — szóval többé-kevésbé tényezői voltak a történelemnek. Az irányítói megkönnyítette a hajózást; a puskapor készítésének föltalálása megváltoztatta a csaták intézésének módját; egy újabb találmány az ipar valamelyik ágában előbbre vitte egy nagy lépéssel azt az iparágat; de legtöbbször közzin az emberiség a könyvnyomtatás föltalálójának, ki egyszerre lerontotta ama nehézségeket, melyek az emberi szellem gyors fejlődésének, az emberek kölcsönös szellemi érintkezésének útjába állottak. Valóban az újkor művelődés leghatalmasabb eszköze az emberi szellem produktumait sokasító és terjesztő találmány. S még sem habozom kimondani, hogy az a roppant haladás a kultúrában, melyvel századunk s főleg jelen korunk méltán dicsékedhetik, mely a kultúra előbbi fokaihoz képest annyira aránytalan, két tényezőre vezethető vissza: a gőzre és a villamosságra. Mikor néhány óra kell csak ahhoz, hogy az ország egyik szélétől a másikig jussunk, néhány nap, hogy idegen országokat bejárhassunk, mikor pillanatok alatt röppilhet a gondolat, az

eszmé egyik világrészről a másikba: akkor már valóban nincs az emberi művelődésnek egy mozzanata sem, melyről tudomást ne vehetnénk s melyet hasznunkra ne fordíthatnánk. Bizonyos értelemben minden kor lehet a haladás kora, de szoros értelemben csak korunkat illeti meg ez a jellemzés. Minden lépten-nyomon e haladásnak vagyunk tanúi úgy az anyagi, mint a szellemi téren, s szinte nem is találjuk már meglepőnek az aféle dolgot, ha mér földnyi távolságban különösen beszélgethetünk egymással szóly-lyszékben üldögélve s bodor füstöt érgetve.

Hanem aztán össze is kell magunkat szedni emberségesen, ha részesei akarunk lenni e haladásnak, különben úgy ott vagy bennünket az útszelen a rohanó kultúra, mint a bámoló gyalog embert a villámvona. Mert az egyén csak porszem az emberiség egészében, s vagy fölhangya magát vétetni a rohanó szél, a korszelvény szárnyai által, vagy elmarad röplő társaitól örökre.

A társadalmat a bizonyos fokig fejlődött kultúra hozza létre, mely összekötő kapcsolatot teremt a társadalom tagjai közt, de egyszerűen parancsot is, mely szigorú engedelmességet követel az egyéntől, mint a társadalom tagjától; megkivánja, hogy hódoljon szokásainak, uralkodó eszméinek, divatjának, művelődési érdekeinek és nyilvánvalóan azon mértékben, a milyen helyet foglalt el ott magának. S a mint emelkedik valamely társadalom lassan-lassan a művelődés lépésin fölfelé, a szerint homályosulnak el az élenk színek, melyek lényegesen különböztek meg nemzetet nemzetől; az emberiség az általános kultúrában észrevétlenül egy egészszé olvad, s az egyén azon veszi magát észre, hogy honpolgári hivatás-

sán kívül bizonyos mértékben világpolgári földadatai vannak. E földatok egy része a körül forog, a mit műveltségnek nevezünk a legáltalánosabb értelemben.

A „műveltség” nagyon elasztikus fogalom s épen azért nagyon határozatlan is. Én azt gondolom, hogy általános társadalmi szempontból mindenki lehet „művelt”, ha beleilleszkedik abba az egyöntetűségbe, melyet az egymással érintkező társadalmak az általános műveltségre nézve mintegy megállapítanak, mérteke gyantát a társadalmi föllépésnek, molrnak, hangnak, egyszerűen a viselkedésnek. A műveltségnek azon fokát, a hol — társadalmi szempontból — már bizonyos egyöntetűséget tüntet föl, bajos volna egészen szabatosan kijelölni; anyai bizony, hogy leginkább a középosztályokba sorozott egyéneknek kell ahhoz alkalmazkodniok, ha jogot akarnak tartani arra a nagyon találó, mindent kifejező társadalmi jelzőre, hogy „jóizlésű ember”. Csakugyan az izlés nagy szerepet játszik egész életünkben; ettől függ szellemi életünk, ez a bélyege tetteinknek, vezére itéletünknek, sava-borsá mindannak, a mit gondolunk, éreztünk, mondunk és cselekszünk. Egvölére meg sem gondoljuk, mennyire jellemző ítéletet mondunk magunkról és másokról, mikor valamire azt mondjuk, hogy „izlés dolga”. Igaz, hogy az ételekre, italokra vonatkozólag kinek-kinek a saját gustusa az irányadó, mert ez az izlés tulajdonképen az izló szervek munkája, a mi egészen egyéniségünkhez van kötve; de más egyebekben nem lehet szabályul állítani azt a szólásmódot, hogy „kinek a pap, kinek a papné”, mert a szellemi értelemben vett izlés egyénileg szintén jogosult ugyan, de nem mindig he-

ne volna: a sok gép által, gőzhajókón és vasúttakon, gondolható legolcsóbb a közlekedés, p. o. egész [London] bejárható gőzszökön, vagy egész nap géppel utazván, csak két-három schillingbe (1 ft 30 kr.) kerül, mennyi Pesten vagy Bécsben egy órára kell a bérkocsinak. Londonban, hol s jőformán még vidékén sem terem egy szem búza sem, a legszebb és legjobb kenyeret ehetni és nem drágább, mint a mi nagy városainkban a zsemle. Ha gyári termékeket nézzük, melyek az európai iparnak — többnyire minden ágban — a legjobb készítményei jószágokkal viszonyosan a legolcsóbbak is. És ez mind a szabad verseny következménye, mert Angolország versenyzői s kereskedői felbuvárolják az egész földet, hogy honfiaiuk minél jobb anyagot hozhassanak. Az iparosok törekszenek ezeket minél jobban felhasználni, árúikat kelendőbbé teendők. Miből az következik, hogy egyrésről a közönség pénzét nyer meg — mert a jóért csak egyszer fizet — másrésről, mivel az iparosoktól minden útát és módot elkövet ezikkjei tőkelyesítésére s felhasználja a tudósoknál általa használható találmányait, tanítványait maga az ipar s ezzel a közérkölemességet kettőzetett léptekkel haladnak. Nyílt verseny kell a pangó iparnak, hogy éljen. A ki fél ettől, tekintsen Angliára, az tényes élő példája a szabad iparnak és nyílt versenynek.

Nemzeteként különböző az angolorokról a vélemény; pl. a francia, midőn Angolországban egy kis öklözést lát s a vendéglőben egy pár vastagabb ételt kap: az egészről vastagon itél, a mit csak talál Angolorföldön. A német, ha látja gyakorlatilag képzett ifjait az angol iparnak s a munka közti gépszerű ügyes és szorgalmas napszámokat: az egész Angolországról, mint egy gépről alkot magának fogalmat. Némely mások, kik ennyire sem fogják fel az angolt: vagy igen közönséges, vagy rendkívüli népfajnak tartják. Azonban ne feledjék azok, kik a gyakorlatiasságot s anyagiasságot akarják nekik beszámítani, hogy sokkal több az anyagi szükségletünk, mint a szellemi és az utóbbiak inkább nélkülözhetőek, mint az előbbiek. Azért nem is emelkedik szellem anyagi jólét nélkül; továbbá oly elnépesedett országban, minő Anglia, drága levén az élet, nem költségeskedhetnek a szülők éveken át elméletileg apránként fejlődő gyermekeikért. De általában nem célszerűbb-e gyakorlatiasan a gyakorlati életre, mint pusztá elvont tanulmányokra növelni?

lyeskelhető egyszerűsággal. Vagy tetszik nekünk valami, vagy nem tetszik; a tetsző dolgot helyesüljük, a nem tetszőt helytelenítjük, rosszaljuk; a tetszésben és nem tetszésben nyilvánul tehát egyéni izlésünk, s azért nevezte Jean Paul az izlést „aethetikai lelkiismeretnek”, s viszont a mi kintőni aethetikuskunk, Greguss Agost, a lelkiismeret erkölcsi izlésnek. Minthogy tehát a lelkiismeret földadata a jó helyeselni, a rosszat nem helyeselni, emelgőleg az egyéni izlés csak akkor helyeselhető, ha szép és szép közt, nem pedig a szép és rút között kell választást tenni; mert ha egynek a kék szín, másnak a piros tetszik, mind a kettőnek izlés helyes; de ha egyik ember a választékos beszédben, a másik a trágár szavakban gyönyörködik, itt már csak az egyiknek lehet helyes izlése. (V. ö. Greguss A. „A rúttról”.)

Valamint testünknek vannak erői, tehetségei, melyeknek segítségével a tapintás, izlés, hallás, szaglás és látás tárgyait fölfogjuk, érezzük, s azért e tehetségeket érzékeknek nevezük: úgy viszont lelkünk is rendelkezik erőkkal, tehetségekkel, melyek az érzeliműnk és kedélyiműnk illett dolgok fölfogására és sajátunkká tételére segítenek. Ilyen eredeti tehetsége, ereje a léleknek az izlés, mely Greguss meghatározása szerint „azon belső érzék, mely tetszésünket irányozza, s mivel a tetszés a szépre irányul, az izlés tehát röviden „a szépnak érzéke”.

Beszélnem kellene most a „szép”-ről, ha az olyan nehéz földadat nem volna, mint a milyen könnyűnek látszik. Sok dolagra rámondjuk, hogy szép, de annak nehezen tudók okát adni, hogy miért szép, s talán

Nem volna e jobb hazánkban is, hol annyi ifjú élet hervadoz iskolapadokon, ha ifjaink a sok elméleti tudomány helyett, megtanulnának valamely iparágat, a melyet legjobban szeretnek? Le az előítélettel! Miért a nevelésnek tekintetes ezimert holt betűk körül, poros iskolafalak közt petyhüdni; egy testben, lélekben ép iparosnak nincse jobb tekintete, mint a sápadt szobabölcsnek? Mit használ, hogy lelkeszünk is össze-vissza tanulnak ásvány-, növény-, állatrajzot, természet- és vegytant, de mégsem annyira, hogy szédszékent túlmehtének a dogmáknak... Nálunk a céltalanul s kedvük ellenére iskolázott ifjak — kik sokan vannak — gond nélkül henyé életéhez szoknak s veszedelmes félképzettségükkel valóságos herékővé válnak külsővelük s az egész polgári társaságunk névé; s meg nem az ifjú felüdülésre legjobban zavarok okozói és igaztói? Leikiismeretes dolog, hazámia! különösen előítélettel nemesszák! Ne vigyéktek gyermekeiteket erősztákkal a felsőbb iskolákba, csak igyekezzetek nekik a minden pályán nélkülözhetetlen alapszemléket megadni s azután hajlanak szerint műhelybe vagy gyárba, vagy felső iskolába, de nem minden feltétel nélkül ez utóbbira vezessétek. Ott van 100 iskolavégzett ifjú, 90 meglehetősen és csak 10 jó s ebből legfeljebb 5 a használható ember.

Nagyobb figyelem legyen az iparosztályra, melynek mielőtt megütemez s vasárnapi iskolák kellenek, melyekben a szükséges tanulmányok nyilvánosan és népszerűleg alaposan taníttassanak. Ez érdekében áll azon osztályunk, melybe kívétel nélkül mindnyájan tartozunk, t. i. kiknek az iparosokra szükségünk van; mert elvitázzhatlan, hogy a tanultabb iparúzó sokkal jobb minőségű árát állító s vállalkozóbb lehet s olesőbban árulhat, mint az értelmetlen. Hasonló szükség van erre magának az iparososztálynak, hogy értelmesége s nagyobb képessége által kiemelhesse magát azon részent előítéletlen, részézt igazokon is mellőzött s lenézt helyzetéből, melyben jelenleg hazánkban van. Amaz osztályunk nyeresége, ennek pedig dicsősége is lenne ezen haladás.

Eddig tart a magyar tengerésznek épen a magyar iparra vonatkozó útleírása, itt aztán áttér más tárgyra. Közleményéből látjuk, hogy már O. ezélt 40 évvel az ipar fejlődésének biztosítékát: a szabad versenyben és e versenyhez megkivántható kellő értelmi fejlettségben látja.

Azért akadnak még ma is — még pedig magukat tekintélyeseknek tartó — emberek, a kik nyilvánosan, hangzatos szavakban hirdetik, hogy a magyar ipart és iparost a vasúti hálózat és ennek folytán létrejött szabad verseny ölte meg, hogy ennek kell elébe állni és akkor minden város iparosra boldogulni fog. Hála Isten! az ily nagy hangú urakkal ma már az iparosok legnagyobb része sincsen egy véleményen. Nem is lehet senki olyan ily véleményben, a ki a népek történetébe csak egy kissé is bepillantott és látta, hogy minden, de minden tetszőre lépésre való jutása az emberi művelődésnek épen a szabad verseny folytán jött létre. Zárj el valamely nemzetet saját határain belül, ne engedj, hogy soha másálat érintkezék, sem hogy előbbre haladna, hanem stagnál, sőt visszaesik. Példának elég China és a föld felületén még most is létező szám-

tanul vadságban élő embertörzs. Mire valók az országos, a világgiallítások? Arra, hogy egyik iparos vagy termelő a másik művét, természetét látván, avval versenyre keljen, és így még annál is jobb terményt vagy műtárgyat produkáljon és ezáltal az illető ágat fejlessze és tökéletesítse.

Egy másik ír meg azt mondja: „tudnak már az inasok szépen rajzolni, fogalmazni és számolni, gondoskodják most már az iskola és az igazgatójuk arról is, hogy megérthessék”. Általános tetszés. És ez az ír, kérem, olyan, a kitől még tanácsot is szoktak kérni. Így állunk mi még ma is némi-némi tekintetben az ipar-herékkel, iparügyeinkkel; pedig tudni kellene, hogy alapos ismeret, kellő értelelem és izlés nélkül ma már az iparos nem boldogulhat, mert az értelmesebb a magát kellekpen kiképzett iparos társa mellett meg nem állhat, sőt az által leszorítottik a versenyéről és megsemmisül. Az áramlattal üzni kell, ez áramlatban mindenki maga az első, ne várja másót a segélyt, mert igaz a közmondás: „segíts magadon s Isten is megsegít”, vagy „kaparj kurta s neked is lesz”. Ne várjunk mindig másót, a várostól, az államtól azt is, a mit magunknak kell tenni, hiszen az állam az új ipartörvényvel az iparosok javát célozta, az ipariskolákkal, melyek az egész országban létesítettek, egy jóval értelmes, tanult iparos-tüestület óhaját létrehozni, egy oly tüestület, mely mind az egyes általa kiállított műtárgyak cél-szerűsége, jósága és csinosága által megállja a maga helyét és emelje magának és iparágának tekintélyét, mind pedig a szabad versenyből dicsőséggel és elismeréssel bontakozzék ki. Ez az ipariskolának, az ipar-középiskolának és az azokra fordított ezereknek a célja. És ahoz, hogy ezt felfogassuk, legfeljebb csak jóakaratok kell.

Közlő: Szakáts István.

Egyleti és társadalmi élet. Intézetek.

Nyilvános köszönet. A kecskeméti takarékpénztár-egyesület rendszeres évi közgyűlése tanintézetünk szegény, de szorgalmas és jómagaviseletű tanulóinak az iskolai év végén kiosztandó jutalmidj címzén 25 fitny adományt szavazott meg s azt az egyesületi Elnök becses levele kíséretében alulírttnak át is szolgáltatta; fogadják a nagyrabecsült egyesület és a tekintetes Elnök úr a nemes adományért ezúton is tolmácsolni óhajtott köszönetünket szívesen Kecskeméten, 1886. évi február 10. napján.

Tóth Antal,

a róm. kath. főgymnasium igazgatója.

Köszönetnyilvánítás. A Kecskeméti Takarékpénztár Egyesület f. évi január 31-én tartott közgyűlésében főreáliskolánk szorgalmas tanuló közt ösztöndíjjal szétosztás végett 25 fitnyt volt kegyes adományozni. E nemes adományért a tanári kar és a jutalmazandók nevében hálás köszönetet mond Kecskeméten, 1886. évi február hó 11-én a helybeli m. k. állami főreáliskola igazgatója.

Meghívó. Az Orsz. Középsik. Tanáregyesület Kecskeméti Köre f. é. február hó 18-án, csütörtökön, d. u. 4 órákor, a főreáliskola tanári termében rendszeres havi gyűlést tart, melyre a t. tagtársakat

nekem, hogy ezt közéleti széknek nevezem; mert ha a szépek érzéke mindenben megvan, akkor az minden lépten-nyomon kifejezésre is jut. A szimpáthia és antipáthia nagy szerepet játszik az életben; mind a kettő az összes külső hatásnak az eredménye, mely azon alapszik, hogy a külsőben mintegy a belsőre, a jellemre következtetünk, bár gyakran cserben hagy bennünket szimpáthiánk is, antipáthiánk is. Némelyek, mint Lavater is, annyira a lélek tolmácsának tartották a testet, hogy még egyes részeinek is, mint az orrnak, szájnak, a kis vagy a nagy újjának formájából és állásából egyes jellemvonásokra következtettek. Ha ezt meg nem engedjük is, azt mégis be kell ismernünk, hogy külsőnk, tehát magunktartásunk, mozdulataink, beszédünk és cselekedeteink mind a mi belső énkünknek a kinyomata. S minthogy szép érzékünk, melyet izlésnek nevezünk, ezekben fejeződik ki s leszen társadalmi műveltségünk mérőjévé; nem utolsó dolog mindennapi életünkben az esztetikát vagyis a szépek törvénykönyvét is a honi törvények, kaszinói, gazdaköri, iparegyesületi s egyéb alapszabályok, takarékpénztári, számla-, adó- és más könyvecskék mellett figyelembe venni. Igaz, hogy a mindennapi élet esztetikájának csak egy kis része van írott könyvbe foglalva, pl. „A pesti művelt társalgó”-ban és egyéb illemtanokban, s ez is inkább a külsőre vonatkozik; de a bajos is volna azt úgy könyvbe foglalni. Minthogy az izlés „esztetikai lelkiismeret”, hát legjobban eslelszünk, ha alapszabályul ennek a lelkiismeretnek szavát fogadjuk el. A nélküli, hogy az ember kivételkőznék természetességéből — a mit semmiféle szabály sem köve-

és az érdeklődő t. közönséget van szerencsem ezennel tiszteltelt meghívni.

Napirend: 1) Az orsz. középsikolai tanügyi kiállítás kérdése. Előadó Szabó Ferencz, k. r. főgym. tanár.

2) Az Orsz. Középsik. Tanáregyesület alapszabályainak megvitatása, netáni módosítások indítványozása végett. (A közp. választmány felszólítására.)

Kecskeméten, 1886. február 12.

Dr. Szombathy István, e. i. elnök.

Nyilvános számadás. Az Olvasókör 1886. évi január hó 30-án rendezett táncestélyi bevétele belépti-jegyek után 109 frt, felülírtésekből 8 frt, összes bevétel 117 frt, kiadás 113 frt 10 kr., tiszta jövedelem 3 frt 90 kr. Felülírtetni sziveskedtek: Dékány Mihály 1 frt, Dömötör Sándor 3 frt, Katona Zsigmond 1 frt, S Kovács József János 1 frt, Vittmann Károly 2 frt; — a szives felülírtók, jegyek elárúító, pénztárkezelő, valamint a rendezőségre felkért fiatalok — a kör nevében is fogadják öszinte köszönetemet. Kecskemét, 1886. évi február hó 1. Dömötör Károly, elnök.

A Rongyos Egyesület céljaira Golyósy Ilona kisasszony szives gyűjtése folytán W. K. hadnagy úr 2 frt adományát vettük; fogadják buzgólkodásuk és szives adományukért a közlésben az egyesületi köszönetét és annak nyilvános nyugtázását. Kecskemét, 1886. február 12.

Fördös Dező, pénztárnok.

Az Iparregyesület könyvtára javára f. hó 6-án tartott táncestély tiszta jövedelme 36 frt 18 kr. volt. Felülírtettek: Aág László 50 kr., Gröber Mátyás 50 kr., Rankov József 40 kr., N. N. 10 kr., Grün Gergely 50 kr., Fazekas Ágost 50 kr., Győrffy Balázs 1 frt 50 kr., Dr. Horváth Adám 50 kr., Darányi Ferencz 30 kr., melyért ezúton is az igazgató választmány nevében szives köszönetét fejezi ki a titkár.

(Beküldetett) A „Kecskemét” legközelebbi számában a „Több hazafiságot” című cikk írója hazafiatlansággal vidólván intelligentiánk s tüestületeink legnagyobb részét, a miért március 15-ik és augusztus 25-ik napjait pártkülömbéggel nélkül meg nem ünnepli, az „Iparregyesület”-et e vád alól felmenti, mert „úgy tudja”, hogy ez egyesület két év óta e napokat megüli. Az igazsághoz híven ki kell jelentenünk, hogy az „Iparregyesület”-nél hagyományos szokás nem tartani oly ünnepeket, a hol politikai enuntiatokra nyílnék alkalom, teszi pedig ezt azért, mert az ilyen mű nyilatkozatok zavarólag hathatnának a tagjai közt kifejlődött jó egyetértésre, mire pedig a pártélet által szétzilált társadalmi viszonyaink között oly nagy szükség van különösen az iparososztálynak; teszi továbbá azért, mert az „Iparregyesület” hivatása az adott viszonyok közt az iparosok művelődését és ipari érdekeit előmozdítani, erre pedig csak úgy munkálhat kellő erővel, ha talai közé a politikát bevinni nem engedti.

Az „Iparregyesület több tagja.

SZINHÁZ.

Szombaton f. hó 6-ikán Szathmáry Károlyné jutalmául Csiky Gergely „Czifra

tel — már eleget tesz félig-meddig a közéleti esztetika követelményének, ha nem hajlik szándékosan a szép helyett arra, a mi nem szép.

Szólókai levelek.

II.

Hogy mi hír Szólókán? hm! hisz tudhatja Szerkesztő úr, hogy minket sem a gölya költött. Hát minek az ideje van most? mulatunk, (ezvikközünk) bálozunk, hangversenyeket rendezünk, zeneestélyeket látogatunk, lakodalmazunk stb. Annyi a menyegző, hogy alig győzzük valamennyit végigtáncolni; no ezek közé a vigadalmak közt olykor egy kis bohózat is vegyül; de hisz ez is farsangi mozzanat; pl. a multkor zeneestély — vérszárd norman „ári banda” rendeztetett a másháza nagy termében, de illendő belépti-díj mellett — hogy látogatottabb legyen, azzal a melléklettel fogdosztak hozzá közönséget, hogy táncmulatsággal lett összekötve. Hát nem élelmes taktika ez? Mikor aztán a zeneverseny eljárszódott, következett a táncmulatság, de már nem a dilettans zeneművészek, hanem cigánybanda hegedűsója mellett; s a bohózat még csak itt kezdődött, noha az előbbi taktika is beillik ilyes valaminek; mert a belépti-díjakat ugyan zsebre rakták a műkedvelő urak, de a zenevizgalomra már derogált nekik zenélni, hanem cigánybandával helyettesítették magokat, de csak reménybeli kegyváltásért. Az tehát, a mint az első francia nyegyes párijai már sorakozva állottak s a lábok sovár mozgalommal várták a nyirettyű rázendülését, a primás egész

nyomorúság”-a került színre. A jutalmazottak első megjelenésékor szép koszorúval lettek meg tisztelt. Azt hiszem, e kedves megemlékezés volt rá nézve az est fénypontja, mert a ház a kitünő darab daczára is csak félig tel meg. Az előadás maga nem emelkedett ki a többiek közül. Szathmárynének (Mézesné) elég ügyesen pörgött a nyelve, de hiányzott az alakítás. Nagy Mihályné (Parthenia) és Szigethy (Zenobia) rövid szerepüket elég jól adták, Borsodiné Paula Eszter rokonszegen szerepében több jókara lat mint tehetséggel játszott, de bátorozottan kiemelkedett Tolnaié (Bella), ki úgy rendkívül kedves megjelése, mint korrekt fellegfása és kifogástalan játékaival az előadás hatását nagyban emelte. A férfiak közül Szigethy Geza (Csoma Bálint) derekasan megállta helyét, Kömléi Gyula (Mádi Simi) első jelenésében még nem volt egészen tisztában szerepével, de e kis sorbát busában kipótolta későbbi játékaival, a miért a közönség hálás is volt, mert több ízben élően megtapsolta. Csizsér Kálmán (Bálnai) mint rendezes, most is jól játszott, bár a szenvedélyes fájdalom kitörésében kissé több tűz nem értett volna. Leggyöngébb volt Lévai Popriádj. E szerep sajnos könnyedséget követel hang- és taglejtésben és több elbizakodott rafinériát, mint mennyit Lévai ír mutatott. Tihanyi Tarcali szerepében nem nyújtott többet, fellépése nem volt eléggé biztos, a helyzetét kiaknázni tudó ügyes világi nála esetlen passiv bábbá zsugorodott.

Vasárnap február 9. „Csicsóné” népszimű adatot, a szokottnál valami kevesebbet számú közönség előtt. A gyöngye drámái erővel bír darabban a jobb alakok voltak: Völgyiné, Szigethi, Völgyi, Tolnai Juliska, Csizsér, Lengyel. — Egy-két mulattató részleten kívül a darab nem keltett hatást.

Kedden február 9. második adatot a „Sötét pont” című dráma, Csikytól. A színház csaknem egészen megtelt, s az előadás kielégítő volt. Kihívásban sem volt hiány. Csizsér (Balkányi K. Béla) elegáns játékát érdekel kísérték mindvégig, s csak nagy ritkán lehetett észrevenni esést a hangban, vagy merev, hideg szavalást. Erszényes nagyon jól adta a bankárt, s egyszer nyílt jelenetben hivatott a lámpák elé. Borsodiné (Lidia) szerepében bizonyos egyhangúság van, s annyi nyavalygás és sopánkodás, mint akár egy német rührspielben. Ennek daczára is a szereplő érdekében és jól játszott, sentimentalismus és modorosság nélkül. Ki kell emelnünk Völgyi Gyula kitünő alakítását mint Fama, Csizsérnéét mint Makári ügyvéd neje, Szigethyét mint Balkányi A. Györgyné, s (némi fentartással) Lévai Jánosét mint Prókay. Bagi jól játszott. Igen jó alak volt Szigethi Geza mint Hrabóczy és Lévainé mint Hraóczy. A többi szerepek Tihányiának kivételével, jelentéktelenek. Tihányiban kevés volt az élet és sok a szögletesség.

Csütörtökön február 11. Csizsér Kálmán jutalmajátéka adatot Az őrüd naplója vagy a hüvös esengetyű. Közönség szép számmal. Csizsér első megjelenésekor két szép koszorút kapott. Játékának eleinte elfogultság látszék a megindultság miatt, később a szokott könnyűséggel és ügyességgel játszott. Erszényes komoly

a legnehezebb valami azt megmondani, hogy általában mi a szép. Azért sok igaz rejlik abban a mondásban, hogy „kérdéze azt a vak!” ámbr pl. egy zenedarab hallása a vaknak is lehet szép. A szép az leginkább, a mire annyiszor alkalmazhatjuk Kaziney e szavait: „Nem mindig adhatjuk okát minennek: néha elég, ha érezzük, hogy ez így, vagy amúgy van”. A szépet pedig mindenek előtt érezni, de sokszor érteni is kell. Nincs ember, a kiből a szép íránt kisebb-nagyobb fogékonyág nem volna; a vad népeknél a szép érzéke működik, mikor testüket tettovirózzák, vagy tollakkal, növényekkel, függőkkel és egyéb esesebeesékekkel fellekítik. Csakhogy a szép érzékével is vagyunk, mint akármely más, pl. az emlékező tehetséggel, mely egyiknek jobban kijutott, mint a másiknak; de az is bizonyos, hogy a gyöngébb emlékező tehetség javul a gyakorlás folytán, az erősebbnek pedig szükség van a szabályozásra. A szép íránti fogékonyág, bár nem egyforma mértékben, de velünk született, általunk nyilvánul is, sőt nagy adagban hozzájárul lelki — nem ritkán testi jóletünkhez is.

Meg szoktuk különböztetni természeti szépet, melyet a természet képei, jelenetei, tárgyai nyújtanak; művészi szépet, mely a költészetben, zenében, festészetben, szobrászatban, műipítészetben, színeszetben és táncban nyilvánul; erkölcsi szépet, melynek tárgya az emberi érzés és akarat. Mindezek szoros viszonyban lehetnek ugyan a közléttel, de nyilvánulásaik a nagy sokaságra nézve még sem oly gyakoriak, hogy mintegy megszokottakká váljanak. Vegyünk hát föl egy negyedik szépet, mely közönséges életünkben nyilvánul, s engedessék meg

Szeged.

Szálloda-megnyitás.

Szeged.

Van szerencsén a nagyerdemi közönség tudomására hozni, hogy a Szécsényi téren újonnan épült

„Grand Hôtel Tisza“

czímű, étterem, kávéház, 54 vendégszoba, nagy tánc- és hangverseny-termekkel, fürdővel és légfűtéssel ellátott szállodánkat, mely a mai kor igényeihez képest a legnagyobb kényelemmel és eleganciával van berendezve, 1886. január hó 16-án megnyitottuk.

Megjegyezzük, hogy úgy a vendégszobák, valamint az éttermi és kávéházi árak a lehető legolcsóbbak, továbbá, hogy a kellő közelében van a színház, törvényszék, posta és távira palotának, a gőzhajóállomásnak, közvetlen előtte közlekedik a lóvontatás vaspálya.

Minden vonathoz és vonattól társaskocsik közlekednek.

Kérve a nagyerdemi közönség szives pártfogását, maradtunk

Szeged, 1886. január 16-án

kiváló tisztelettel

Kass János és Társai.

41 (10-1)

Lakás-kiadás.

V. tized, Aradi-útcza 146. sz. a. emeletes házban f. é. Szent-György-naptól kezdve több rendbeli lakás kiadandó.

Bővebb értesítést nyerhetni nevezett házban

Özv. Lichtner Dávidné

tulajdonosnőnél.

34 (3-3)

Fővárosi Hitelszövetkezet.

Intézetünk üzletreszjegyeire (110 frt) úgy Budapesten az igazgatóságnál, mint vidéken az erre felhatalmazott képviselőségeknél folyton elő lehet jegyezni. A tagok 50—1000 frtig, kedvező feltételek mellett, személyes hitelre is, melynek művelése az intézet egyik főczélja (váltó és jótálló nélkül) csekély, minden 100 frt után csupán

heti 50 krral törleszthető kölcsönt

nyerhetnek, 6% kamatra, úgy hogy az öngondoskodásnak ez a módja minden keresetképes és elfogadható hitellí egyénre (nőkre nézve is) előnyös és ajánlatos.

Bővebbet a képviselőségeknél vagy az igazgatóságnál, (VIII. Főherceg-Sándor-útcza 32.) hol egyszerű levélbeli kérdezősködésre részletes felvilágosítók készséggel adtnak.

Budapest, 1886. február hóban.

Az igazgatóság.

32 (5-1)

Teke- és tekeasztalgár

KNILL KÁROLY

BÉCS, IX., ROSSAU, ROTHE LÖWENGASSE Nr. 5-7.

Alapított 1807. Ajánlja különösen az általa újonnan feltalált Mantinelleket, melyek

„Excelsior-Banden“

név alatt ismeretesek, legfinomabb angol kauscsukból.

Ezek jószág és tartósság tekintetében minden más

Mantinell sokban felülmulnak a tekeasztalonként bizonyára esodálatos olcsó árért, csak 45 frttért kaphatók Cs. k. kizár. szabadalm. patenteskéimemet, melyek az elefántcsont-tekéssel minden tekintetben felérnek, egy évi kezesség mellett ajánlom következő árakon: 60-62 n.m. 5 frt, 63-66 mm. 6 frt, 67-72 mm. 6 frt 50 kr. dbonként. Tekeasztalok árjegyzéke és rajza ingyen és bérmentve. 195 (20-20)

Arverési hirdetmény.

295. 1886.

A kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a kecskeméti takarékpénztár-egyesület végrehajtatójának **Böszö István** ügyis mint gyám és társa végrehajtást szendve ellen 250 ft tőle és jár. iránt folyamatban lévő végrehajtási ügyében a kecskeméti 10,909., 11,035., 204/c. és 206. r. sz. a. foglalt s Böszö István, kiskorú Böszö Pál és nagykorúnak igazolt Böszö István korú Böszö Pál és nagykorúnak bejegyzésével terhelt és a terminusozhatn egymás mellett fekvő, adó alapján egyült 1018 frta becsült ingatlanok, az érdekelteknek az 1881 évi 60. t. cz. 155. §. szerint lett meghatalgaltas és bejegyzése folytán — együttesen — az 1886. évi **ápril hó 16.** napján d. e. 9 órakor, mint egyetlen határidőben, a kir. törvényszék telekkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen az egyidejűleg megállapított s a hivatalos órák alatt e telekkönyvi hatóságnál, valamint Kecskemét város polgármesteri hivatalában megtekinthető feltételek mellett a kiküldetési áron alul is eladotni fognak.

Venni szándékozók tartoznak a kiküldetési árnul szolgáló becsár 10%-át készpénzben, vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezbeiz bántapnzál előre letenni.

Kelt a kecskeméti kir. törvényszék tkkvi osztályának 1886. február 3-án tartott üléséből.

Muraközy Gyula, Gáll Ferencz, tanácsjegyző. 44 (1-1) kir. törvénzei elnök.

Arverési hirdetmény.

271. 1886.

A kecskeméti kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a kecskeméti közp. takarékpénztár s az elrendelt csatlakozás folytán ugyancz, — s Deák Lajos végrehajtatójának **Dobos Terézia** Subicz Nagy Antalné végrehajtást szendve ellen 126 frt, — illetve 52 frt és 100 frt tőle s jár. iránt folyamatban lévő végrehajtási ügyében — a kecskeméti 2495. sz. telekgyökönyvben 2800. r. sz. a. foglalt s Dobos Terézia Subicz Nagy Antalné és tulajdonostársai: S. Nagy Antal s kiskorú S. Nagy Sándor, Mihály, Teréz, Magdolna, Gergely és Ilés néven álló, adó alapján 833 frta becsült s emelőfoga az 1881. évi 60. t. cz. 156. §. c) pontja szerint egészen árverés alá bocsátandó házbirtok tartozékaival, s a kecskeméti 2540. sz. telekgyökönyvben 2847. r. sz. a. foglalt s kizárólag Dobos Terézia S. Nagy Antalné néven álló, adó alapján 720 frta becsült házbirtok tartozékaival együtt az 1886. évi **április hó 24-ik** napján délelőtt 9 órakor, mint egyetlen határidőben, a kir. törvényszék telekkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen, az egyidejűleg megállapított s a hivatalos órák alatt e telekkönyvi hatóságnál, valamint Kecskemét város polgármesteri hivatalában megtekinthető feltételek mellett a kiküldetési áron alul is eladotni fognak.

Venni szándékozók tartoznak a kiküldetési árnul szolgáló becsár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezbeiz bántapnzál előre letenni.

Kelt a kecskeméti kir. törvényszék telekkönyvi osztályának 1886. évi január 27. tartott üléséből.

Muraközy Gyula, Gáll Ferencz, tanácsjegyző. 45 (1-1) kir. törvénzei elnök.

Lakás-kiadás.

Két szobából álló útezi lakás, és külön egy **magtár** bérbeadandó.

Értekezni lehet

Özv. Muraközy Sándorné asszonynál.

36 (0-2)

(Nagyfővárosi-útcza 15. sz. a.)

Föld- és szőlő-eladás.

Néhai **Agi László** hagyatékát kepező mintegy 17 holdat tevő városföldi föld; továbbá a csáktornyai hegyben mintegy 4 1/2 hold szőlő és föld — utóbbi több részletben is — szabadkezűvel eladó

Bővebb értesítést ad alulirt.

Kecskemét, 1886. január 28.

33 (3-3)

Lakik: III. tized, 46. szám alatt

Bolthelyiség

lakással együtt, a Gazdasági Göz-malom szomszédságában f. évi Szent-Györgytől több évre kiadandó. Bővebb értesítést ad tulajdonos

Halassy Gyula.

39 (2-2)

Lakik: III. tized, 46. szám alatt

Ház-eladás, illetve bérbeadás.

A csongrádi-nagy-útczán levő 18. sz. alatti ház szabadkezűvel eladó, esetleg bérbe kiadó.

Értekezni lehet

Katona Zsigmond gyógyszerésze

tulajdonosnál.

30 (3-3)

Lakik: III. tized, 46. szám alatt

Faragony-matraczok

6 frt

6 frt

Pótlék szalmazsákok és sodronybetétek helyett

tiszta tartós és jutányos, különösen alkalmas intézetnek és kórházaknak. Nagyobb megrendeléseknél megfelelő árleengedés.

A megrendeléseknél az ágy belső szélessége és hossza tudatandó.

Főraktár: Bécs, I. Neuer Markt 7.

27 (12-2)

Hirdetmény.

A kecskeméti reform. egyházának közhírré teszi, hogy az egyház tulajdonát képező bazárépületbeli 6. számú Spitzer József és fia czég által bérrelt bolt és raktárhelyiség, folyó 1886. évi ápril 1-től folyó 3 évre bérbeadandó. Felhívattak bérteni szándékozók, hogy f. évi márczius 1-ig írásbeli ajánlataikat Magyar László főgondnok úrhoz adják be. A mennyiben a teendő ajánlatok egyike sem fogadtatnék el, a helyiségnek az egyházának terében árverés útján bérbeadására határidőül f. évi **márczius 7-ik** napjának délelőtti 10 órája tűztetik ki.

A gondnoki hivatal.

43 (3-1)

SZOLYVAI POLENAI OLENYAI

szávan óv z-k. valamint LUH-ERZSÉBET gyógyszerésze, — mindannyian kitűnő adó illo- lok s járványos betegségek alkalmával is nagyhatás- suak. — megrendelések

MARSALKÓ KÁROLY orvosok orv. utal. anyanyelvűk határidőül Nyrög- házban, s kaptak orv. sz. utal. minden nevezeték- gyogyszerárakban. Fűszer- és kecskeméti és vendég- illohelyei.